

**Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»**

Факультет гуманітарної та економічної освіти

Кафедра педагогіки вищої школи

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ
СПІЛЬНОТИ**

підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва спеціальності)

**за освітньо-науковою програмою
«Освітні, педагогічні науки»**
(назва програми)

мова навчання українська

Слов'янськ – 2022 р.

Розробники:

Топольник Я.В. – професор кафедри педагогіки вищої школи, доктор педагогічних наук, професор.

Рецензенти:

Саяпіна С.А., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки вищої школи ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»;

Чернякова О.В. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри загальної психології ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет».

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри педагогіки вищої школи

Протокол № 13 від «15» червня 2022 р.

Завідувач кафедри Топольник Я.В.
(ПІБ)

Погоджено групою забезпечення спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Керівник групи забезпечення

С.А.Саяпіна
(ПІБ)

Затверджено та рекомендовано до впровадження
вченою радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

«27» червня 2022 р.

протокол № 9

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	вибіркова	
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	2-й	2-й
	Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 3 самостійної роботи студента – 8	14 год.	14 год.
	Практичні	
	26 год.	26 год.
	Самостійна робота	
	110 год.	110 год.
	Вид контролю: екзамен	

Метою вивчення навчальної дисципліни «Академічна доброчесність університетської спільноти» є формування цілісної системи знань про сучасні принципи академічної доброчесності в освітянському та науковому просторі, набуття здобувачами навичок і компетентностей щодо організації освітньої та наукової роботи, з дотриманням правил академічної доброчесності та етичних норм здійснення освітньої діяльності.

**2. Матриця результатів навчання, методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни
«Академічна доброчесність університетської спільноти»**

Результати навчання	Методи навчання	Методи контролю
<p>Здатність застосовувати у практиці основні положення національного законодавства з питань академічної доброчесності.</p> <p>Готовність провадити наукові дослідження та наукову комунікацію відповідно до принципів академічної доброчесності.</p> <p>Здатність доброчесно оформляти результати наукових досліджень, створювати й оформляти академічні тексти.</p> <p>Здатність виявляти порушення академічної доброчесності та їхні наслідки в освітньому й науковому (творчому) середовищі.</p> <p>Готовність запобігати й боротися з проявами академічної не доброчесності.</p> <p>Здатність застосовувати системи перевірки на текстові збіги для виявлення плагіату в академічних роботах.</p> <p>Готовність формувати культуру академічної доброчесності в освітній та науковій спільнотах.</p> <p>Мати уяву про академічну доброчесність як один з основоположних принципів сучасної освітньої й наукової (творчої) діяльності; науковий та освітній процеси в університеті; закономірності та властивості системи наукових комунікацій і життєвий цикл наукового дослідження; освітню та наукову інформацію та її роль у проведенні наукових досліджень; відкритий доступ та відкриту науку як засіб сприяння академічній доброчесності й запобігання плагіату.</p>	<p>Поєднання традиційних та інтерактивних методів навчання з використанням інноваційних технологій:</p> <ul style="list-style-type: none"> – словесні методи: інтерактивні лекції (проблемні лекції, лекції-дискусії, лекції-презентації, лекції-демонстрації з використанням мультимедійного обладнання); – наочні методи: методи спостереження, ілюстрації, демонстрації, презентації; – практичні методи: практичні заняття, навчальні дискусії, робота в групах, робота в парах; робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, аналіз, рецензування); – самостійна робота (складання глосарію, ментальних карт, таблиць, розробка проекту, написання доповіді, есе, повідомлення, підготовка презентацій); – відеометод: дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані 	<p>Спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне та письмове опитування, практична перевірка, самоконтроль, оцінювання самостійної роботи (проект, доповідь, есе, повідомлення, презентація, складання глосарію, ментальних карт, таблиць) залік</p>

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л.	пр.	лаб.	с.р.		л.	пр.	лаб.	с.р.
Тема 1. Основні засади курсу «Академічна доброчесність університетської спільноти»	14	2	2		10	14	2	2		10
Тема 2. Дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності як запорука успішного розвитку суспільства	16	2	4		10	16	2	4		10
Тема 3. Основні види порушень академічної доброчесності та відповідальність	26	2	4		20	26	2	4		20
Тема 4. Дотримання академічної доброчесності здобувачами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками закладів вищої освіти	26	2	4		20	26	2	4		20
Тема 5. Проблема академічного плагіату у вищій освіті	16	2	4		10	16	2	4		10
Тема 6. Реалізація програм академічної доброчесності в Україні	26	2	4		20	26	2	4		20
Тема 7. Основні засади академічного письма	26	2	4		20	26	2	4		20
Усього годин	150	14	26		110	150	14	26		110

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		дфн	зфн
1	Основні засади курсу «Академічна доброчесність університетської спільноти».	2	2
2	Дотримання стандартів і принципів академічної доброчесності як запорука успішного розвитку суспільства.	2	2
3	Основні види порушень академічної доброчесності та відповідальність.	2	2
4	Дотримання академічної доброчесності здобувачами, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками закладів вищої освіти.	2	2
5	Проблема академічного плагіату у вищій освіті.	2	2
6	Реалізація програм академічної доброчесності в Україні.	2	2
7	Основні засади академічного письма.	2	2
	Разом	14	14

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		дфн	зфн
1	Академічна доброчесність. Етичний кодекс молодого вченого.	2	2
2	Стандарти та принципи академічної доброчесності в закладі вищої освіти.	4	4
3	Плагіат, як спосіб порушення та крадіжки інтелектуальної власності.	2	2
4	Антиплагіатні програми та їх застосування.	2	2
5	Порушення академічної доброчесності у вищій освіті. Види відповідальності за порушення академічної доброчесності.	2	2
6	Основні засади академічного письма. Поняття академічної грамотності та його структура.	4	4
7	Технології генерації та організації ідей в академічному тексті. Креативність та креативне мислення.	4	4
8	Академічний текст як система.	2	2
9	Проблемні питання академічної доброчесності у вищій школі України.	2	2
10	Академічна культура й академічна доброчесність, як соціальний капітал сучасної вищої освіти України.	2	2
	Разом	26	26

4.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		дфн	зфн
1	Академічна культура: поняття, функції, складові.	10	10
2	Академічна недоброчесність в освітньому середовищі. Плагіат, види плагіату, протидія плагіату.	10	10
3	Порушення принципів академічної доброчесності та відповідальність.	20	20
4	Дотримання принципів академічної доброчесності здобувачами вищої освіти	20	20
5	Основні засади академічного письма, характеристики академічного тексту.	10	10
6	Креативність і креативне мислення.	20	20
7	Досвід реалізації програм академічної доброчесності у ЗВО України.	10	10
8	Програми академічної доброчесності в закладах вищої освіти провідних країн світу.	10	10
	Разом	110	110

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За накопичувальною 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
	<i>для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт</i>	<i>для заліків</i>
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	неприйнятно	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для поточного та підсумкового контролю, самоконтролю (рефлексія, самооцінювання), усного, письмового опитування, оцінювання самостійної роботи (проект, доповідь, есе, повідомлення, презентація, складання глосарію, ментальних карт, таблиць), екзамен.

Питання до екзамену

1. Академічна доброчесність як важлива складова державної політики у сфері освіти.
2. «Академічна доброчесність» як дефініція Закону «Про вищу освіту».
3. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти, педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками.
4. Порухення академічної доброчесності.
5. Академічна відповідальність за порушення принципів академічної доброчесності.
6. Академічна доброчесність у сучасному освітньо-науковому просторі.
7. Практика дотримання засад академічної доброчесності в навчальних закладах.
8. Наукова доброчесність, як запорука стабільного розвитку освіти та науки.
9. Плагіат і порушення принципів академічної доброчесності.
10. Академічна доброчесність як «секрет успіху» або норма суспільних відносин.
11. Основні види порушень академічної доброчесності.
12. Відповідальність за порушення академічної доброчесності.
13. Основні види відповідальності педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників за порушення академічної доброчесності.
14. Види академічної відповідальності учасників освітнього процесу, встановлені спеціальними законами та внутрішніми положеннями закладу вищої освіти.
15. Застосування заходів академічної відповідальності в закладі освіти.
16. Формування мотивації педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників до дотримання академічної доброчесності.
17. Проблеми академічної доброчесності.
18. Основні вимоги до викладачів щодо дотримання академічної доброчесності.
19. Створення атмосфери академічної доброчесності у закладі вищої освіти.
20. Кодекс академічної доброчесності в українських і зарубіжних університетах.
21. Поняття про академічний плагіат.
22. Основні види й особливості академічного плагіату.
23. Класифікація академічного плагіату.
24. Проблеми плагіату в студентських роботах.
25. Плагіат як форма академічного шахрайства.
26. Програми, що спрямовані на виявлення плагіату.
27. Створення законодавчого підґрунтя для сприяння розвитку академічної доброчесності в Україні.
28. SAIP – Проєкт сприяння академічній доброчесності в Україні (Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project).
29. Проблемні питання академічної доброчесності у вищій школі.
30. Вектори розвитку академічної доброчесності у вищій школі України.

31. Досвід Київського національного торговельно-економічного університету.
32. Академічна доброчесність: досвід Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.
33. Основні характеристики поняття академічного письма.
34. Єдність організації тексту і принцип тріади.
35. Моделі академічного тексту.
36. Центральна модель базового академічного письма.
37. Риторична тріада.
38. Які визначення тексту Вам відомі?
39. Поняття «текст» і «дискурс» тотожні? Які є ознаки академічного дискурсу?
40. Що Вам відомо про класичні логічні прийоми організації тексту?
41. Які складові гамбургер-моделі?
42. Що таке п'ятиабзацне есе? Якою є його структура?
43. Які складові базової моделі академічного тексту?
44. Що розуміємо під поняттям «риторична тріада»?
45. Назвіть і схарактеризуйте основні види й особливості академічного плагіату.
46. Яка існує класифікація академічного плагіату?
47. Схарактеризуйте основні проблеми плагіату в студентських роботах.
48. На що має бути орієнтована дієва система запобігання плагіату та боротьби з ним?
49. Охарактеризуйте порушення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу.
50. Назвіть основні види відповідальності педагогічних, науково-педагогічних і наукових працівників за порушення академічної доброчесності.

7. Рекомендована література

Основна

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених: кол. моногр. / за заг. ред. Н.Г. Сорокіної, А.Є. Артюхова, І.О. Дегтярьової. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Академічне письмо: навч. посібник / Уклад. Ревуцька С., Зінченко В. Кривий Ріг. 2019. 130 с. URL: <http://surl.li/fslfc>
3. Методичні вказівки до вивчення навчальної дисципліни «Академічна доброчесність університетської спільноти» для здобувачів другого рівня вищої освіти денної та заочної форми навчання / Уклад.: Я.В. Топольник, Н.С. Гарань, О.М. Сипченко. Слов'янськ, 2020. 62с.
4. Щодо забезпечення академічної доброчесності у закладах вищої освіти/ Лист МОН № 1/9-565 від 26.10.17 року. URL: <http://surl.li/fslfa>
5. The European Code of Conduct for Research Integrity. URL: <http://surl.li/fslew>

Допоміжна

1. Академічна доброчесність: виклики сучасності. Збірник наукових есе учасників наукового стажування для освітян. Республіка Польща, Варшава, 2018. 162 с.
2. Кодекс академічної доброчесності молодого вченого. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2017. № 1. С. 357-360. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2017_1_50.
3. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності / Упоряд: В. Бахрушин, Є. Ніколаєв. 2019. 41 с. URL: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/quality/wp-content/uploads/sites/25/2019/09/recomendatsii.pdf>
4. Рекомендації для закладів вищої освіти щодо розробки та впровадження університетської системи забезпечення академічної доброчесності: Затверджено Рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти від 29.10.2019 р., НАЗЯВО. 2019. 24 с.
5. Світлофор освітньої доброчесності для освітян. Як розпізнати корупцію, недоброчесність та неетичну поведінку в освіті. Київ, 2020. 51 с. URL: https://znayshov.com/News/Details/navchalno-metodychni_posibnyku
6. Фундаментальні цінності академічної доброчесності. Міжнародний центр академічної доброчесності. 2019. 39 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. Матеріали для ознайомлення з результатами проекту №49169. м. Київ. URL: <http://surl.li/fslen>
2. Довідник користувача Антиплагиатної інтернет-системи Strike Plagiarism.com. URL: <http://surl.li/fslfm>
3. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. схвалено Указом Президента України № 344/2013 від 25 черв. 2013 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
4. Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти. URL: <https://naqa.gov.ua>
5. Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 1 лип. 2014 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
6. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). URL: <http://surl.li/fslfs>

9. Посилання на дистанційний курс

дистанційний курс «Академічна доброчесність університетської спільноти»(<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=948>).